

ber, žiraf, divjih svinj in po rekah rečnih konj, ki se valjajo po vodi ter mlačkužah. Krokodili se ne skrivajo pred zamorci. Znamenitost parka so »Adoo Busch« sloni, ki nimajo onih dolgih zob, so izredno veliki in nevarni.

Brata imel zaprtega 12 let. V vasi Zielenzig pri Frankfurtu ob Odri je policija našla na posestvu kmeta Gundermanna na podstrešju posestnikovega brata, ki je bil 12 let zaprt v majhni sobici. Ko je policija prišla na posestvo, se je Gundermann sprva branil, dopustiti preiskavo, končno pa se je policiji posrečilo, da je preiskala hišo ter našla pod streho 50 letnega posestnikovega brata v popolnoma zapuščenem stanju. Ko je policija vstopila, se je nesrečnež skrivil pod slamnjočo, ker se je bal, da bo tepen.

Živemu postavili spomenik na pokopališču. Malo mestice v Tridentu, Ravina je nedavno doživelo zanimivost, kakršne se po svetovni vojni tudi v naših krajih dogajajo. Neki Angelo Paris, ki je bil poklican k vojakom takoj v začetku vojne, se boril v avstrijsko-ogrski armadi in bil leta 1915. ujet v Galiciji, je bil proglašen za mrtvega. Že od februarja leta 1916 ni njegova družina dobivala od njega nobenega glasu in zato so bili prepričani, da je umrl. Sedaj, po 13 letih, pa je prispelo njegovo pismo, v katerem javlja svoji družini, da je živ in zdrav. Piše, da je bil ujet v Galiciji in takoj nato odpeljen v Sibirijo. Tu je živel odrezan od ostalega sveta in ni prav nič vedel, kaj se godi po svetu in kake spremembe so nastale v Evropi. Pred petimi leti se je oženil z mlado Sibirko in sedaj živi na svojem posestvu zadovoljno v krogu svoje družine. Paris pravi, da se ne misli vrniti. Rad bi videl le svoje starše. Piše, da je v njegovi okolici še nekaj bivših avstrijskih ujetnikov, ki so se kakor on navadili na razmere. — Na pokopališču padlih vojakov v Ravini pa stoji kamen z imenom Angela Paris. Najbrž ga bodo domači veselodostojili. V Sibirijo pa ga najbrž ne bodo poslali, da bi ga mogel Angelo Paris po svoji smrti uporabiti.

Hitrost lastovke prekaša zadnji čas vsa doslejna mnenja. Za poskus so spustili v Compiègne lastovko skupno z nekaterimi poštnimi golobi, katera je nato sedla v Antverpnu, zaznamovana z barvastim znakom. Švignila je kvišku naglo liki strela, napravila ondi slinčeno golobu par krogov, zatem pa je vzela smer k svojemu cilju in dospela je k gnezdu, oddaljenemu 255 km za uro in osem minut. Golobje pa so prihiteli tri ure pozneje. Iz tega se je dognalo, da hitrost goloba znaša 15 m na sekundo, dočim preleti lastovka v eni sekundi 58 metrov. Iz tega je razvidno, da bi rabila lastovka pri tej brzini iz Afrike k nam le pol dneva.

Orjaški rak. Pri Newyorku so ujeli raka, ki je bil dolg 1 m, tehtal 40 funtov in bil star 40 let.

Hrana kač. Jardin des Plantes je rešil pred nekaj leti ameriško kačo, ki je kazala svojo posebnost v hrani. Kača (boa) je bila čez tri metre dolga in je dobila tekom šestih let samo štiriintridesetkrat hrano, in sicer

zaporedno petkrat v letu, a to v presledkih med 28 do 204 dnevi. Žival sama tirja za hrano, in sicer z znakom nemira in velike srditosti. Za hrano so ji vrgli kozliča, dasi je tudi požrla pred tem že tri zajce in eno gos. Največja žival, ki jo je kača požrla, je bila mlada koza, težka 26 liber, kar je značilo šest del njene lastne teže. Sploh pa je znano, da kača pogoltne tudi žival svoje teže in se ji ne gnusi požreti tudi drugo kačo. Tako se je prigodilo, da je požrla kača v kletki drugo mnogo večjo od sebe, ne da bi ji bila škodovala ta požrečnost.

Svoja ušesa sporočila zdravnikom. — Mogata Mis Abby Hosmer v Chikagu, stara 70 let, je poleg premoženja vpisala v svojo oporoko tudi svoja ušesa, katera daje po smrti na razpolago zdravniškim izvedencem v svrhu študija. Mis Hosmer je bila namreč že od rojstva gluha in zdravniki so z zadovoljstvom vzeli na znanje vest o tej zapuščini, ki jim bo dala priložnost, da bodo lahko našli, kaj je bil vzrok za njeno gluhost. Izkušnje, ki jih bodo pridobili pri tej preiskavi, bodo potem lahko uporabljali pri zdravljenju drugih gluhih oseb, katerih je, kakor izjavljajo, v Chikagu samem do 300.000.

Resen opomin vsem, ki žele v Belgijo. Če tudi je »Slovenec« že večkrat objavil, da je potreben za izselitev v Belgijo potni list, opremljen z belgijskim vizumom, vendar prihaja mnogo delavcev semkaj brez vizuma. Nekateri si oskrbe doma holandski vizum, pridejo v Holandijo, tam ne dobe dela, ker velja strožji predpis, pa prekoračijo mejo brez belgijskega vizuma. Posledica tega je, da nihče od teh ne dobi tu v Belgiji nikakega dela. Kakšna je nadaljnja usoda teh, ki po večini ko pridejo sem, nimajo nič več denarja, ne znam. Vem le to, da jih je bilo že nekaj primoranih napotiti se peš nazaj v domovino ter si med potoma iskati zaslužka, da se prežive. Podpisani nujno opominjam in prosim, da občinski in župni uradi ljudi, ki žele semkaj, na to opozorijo, da naj se nihče ne da premotiti od kogarkoli, ki bi mu svetoval, da lahko pride v Belgijo brez vizuma ali pa da dobi istega na meji. Ni resnica, da bi se dobilo v Belgiji delo brez belgijskega vizuma, kakor tudi ni res, da bi se vizum lahko dobil na meji, pač pa si mora vsak oskrbeti vizum že v domovini, sicer se mu bo tu slabo godilo. — Drago Oberžan, slovenski izseljeniški duhovnik, Eysden, St. Barbara, Belgija.

Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru priredi za svoje člane poduk v lepljenju čevljev (starih in novih). Vsi oni gg. mojstri in pomočniki, kateri niso dobili za to posebnega povabila, pa se želijo tečaja udeležiti, naj se nujno prijavijo osebno ali z dopisnico pri načelniku zadruga v Mariboru, Orožnova ulica 8. Pouk je določen za nedeljo, dne 27. aprila in nedeljo, dne 4. maja, vsakokrat točno od pol 9. do 12. ure dopoldne v salonu hotela Halbwild v Mariboru, Jurčičeva ulica.

Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru naznanja svojim članom, da se vrši v ponedeljek, dne 28. aprila tega leta vajeniška in pomočniška preizkušnja. Prošnje za priпуск k preizkušnji naj se nujno vložijo pri načelniku zadruga v Mariboru, Orožnova ulica 8.

Gospa — spomladi, ko zlasti solnčni žarki obnavljajo prirodo, bote tudi Vi izrabili njihovo blagodejno moč. Kot običajno boste podvzeli splošno znanje hiše, pri čemer bo seveda Vaše perilo prvo na vrsti. Da pa ne pozabite, Vas zopet spomnim, da Vam bo za to najboljše služilo priznано pravo terpentinovomilo Gazela.

Veliki petek ruskega naroda.

Priobčil A. K.

Ruski narod preživlja žalostne dni velikega petka. Ustanavljajo se še vedno skupna komunistična gospodarstva. To se napravi tako, da kmetom v kakli vasi vzamejo vso zemljo, vso živino in vse imetje ter napravijo skupno gospodarstvo ali kolhoz kakor pravijo boljševiki. Beseda kolhoz je sestavljena iz prvih zlogov besed kolektivistično — skupno — hojajstvo — gospodarstvo. Kmetje pa postanejo na tak način navadni poljski delavci pod nadzorstvom kakega mestnega postopača. Po poročilu ruskih listov postopajo sovjetski komisarji pri ustanovitvi skupnih posestev popolnoma brezsrčno. Na Ukrajini se je tako ustanavljanje vršilo ponoči. Komunisti so kmete privezali za vozove z vrvjo okrog vratu, da so jih tako vlekli na ustanovne shode. Ljudi so izganjali skoraj nage iz hiš; sovjetski rabeljni se niso ozirali ne na bolne člane družin, ne na nosečnost žen in ne na veliki mrz 25 stopinj Celzija. Vzeli so jim vse, še zadnji kosček obleke. Kulakov, to je večjih posestnikov, katerim so vzeli domove in vse imetje, pod smrtno kaznijo nihče ne sme vzeti pod streho. Mnogo ljudi se hoče izseliti iz države, a ne dajo jim dovoljenja, marveč jih zapirajo v ječe. Ljudje so vsi zbegani, nekateri znorijo, drugi si s samoumorom končajo življenje.

Ni Krimu so posestniki poklali vse ovce in sicer radi davka na volno. Davka na volno pa je tak: Od 12 ovac zahteva država letno 10 pudov (160 kg) volne. Ko so kmetje rekli, da toliko volne ne dajo ovce, jim je odgovoril sovjetski inštruktor, da morajo volno za davek prikupiti. Ker to ni mogoče, so vse ovce poklali.

Kmetje se ustanavljanju skupnih posestev silno ustavljajo. Ob mejah hoče vsled tega vse kmečko prebivalstvo bežati iz boljševiške Rusije. Ruski list »Vozroždenie« v Parizu od 31. marca tega leta poroča v dolgem dopisu iz Rige tako-le: »Po vsej zapadni meji sovjetske Rusije, začenši v Estoniji in tja do Črnega morja, je nenavadno gibanje. Zdi se, kakor da bi bila električna iskra šinila v obmejne kraje in bi vse prebivalstvo privedla v silno gibanje. Bežati izpod sovjetske oblasti, ta klic se razlega od kraja do kraja, od ene vasi do druge. Vsa obmejna Rusija se pripravlja na beg. Čakaajo, da pride pomlad, ko bodo pota suha, ko bodo ozele drevesa in grmi. Takrat se bo dalo lažje skriti pred obmejno stražo, ki navadno strelja na bežeče begunce. Toda tudi rdeča obmejna straža ne ravna enako. Zgodili so se že slučaj, ko obmejni stražniki niso streljali, marveč so se delali tako, kot bi begunce ne videli. Ker se kmečko prebivalstvo pripravlja na beg, ostanejo seveda polja neposajena in v sovjetskih skupnih gospodarstvih vlada obupno razpoloženje. In sovjetske krajevne oblasti pošiljajo v Moskvo istotako obupna poročila: Ljudstvo se pripravlja na beg.

In Stalin se je vstrašil ter je zapovedal pri ustanavljanju posestev neke olajšave.

Tako poroča dopisnik iz Rige. Prav enako je na Daljnem vzhodu. Ruski list »Zarja« v Harbinu poroča, da na stotine ruskih kmetov zapušča svoja posestva ter beže preko reke Amur na kitajsko ozemlje. Obenem pripovedujejo, kako z živinsko surovostjo uničujejo sovjetski rabeljni zasebna posestva ter ustanavljajo skupna komunistična gospodarstva.

Obmejno prebivalstvo skuša torej bežati iz sovjetskega raja... Kdor ne more bežati, se pa bori v Rusiji zoper ustanavljanje kolhozov na življenje in smrt.

Sam boljševiski list »Kom. Pravda« poroča, da v srednji Rusiji, kjer je znana črna zemlja, ustanovitev skupnih posestev slabo napreduje. Ženske se silno upirajo in govore, da raje umrjejo kot bi šle v kolhoze. Položaj je obupen; ko komunisti na shodih vprašujejo, kdo je proti kolhozom, vsi kmetje vzdigujejo roke, le invalidi ne, ker jih nimajo. Zelo slabo stoji v Tambovski guberniji. V Odeški okolici kmetje napadejo kolhoznike ter jim skušajo zabraniti vsako delo. Kulaki so strašno razjarjeni in v boju ne izbirajo nobenih sredstev. V Kubanski oblasti so kmetje na polju iz zasede napadli člane kolhoza »Pot socijalizma«. Po poročilu lista »Vozroždenie« po komunističnem listu »Trud so kulaki v Bobrinskej okolici zažgali kolhoz »Nova pot«. Ogenj je uničil vsa polja, vse imetje in semena. Zgorelo je mnogo krav, konj, svinj in ovac. V Starobinskej okolici v Belorusiji so kulaki pobili sovjetske predstavitelje. Inštruktorja Slesarčuka so ustrelili z revolverjem in starega komunista Bojko so ranili.

List »Vozroždenie« od 1. aprila tega leta poroča, da so sovjeti poslali iz tovarnen 25.000 delavcev, da bi pomagali organizirati kolhoze ali skupna gospodarstva. Delavci pa v celi vrsti vasi niso dobili ne stanovanja ne plače in ne hrane. Živijo večinoma od kruha in čaja. Kmetje jih sovražijo in gledajo po strani. Moglo bi se jim zgoditi, da jih bodo kmetje kmalu preganjali kot so že mnoge boljševiske uradnike.

Tako preživlja ruski narod svoj strašni veliki petek ne le v Rusiji, marveč po celem svetu. Ruskega begunca najdeš v velikih evropskih mestih, v Parizu in Londonu, v vroči Afriki, v goratem Peru, na severoamerikanski farmi, v solnčni Perziji, na Kitajskem in Japonskem, po celem svetu so raztreseni. Trudijo se in delajo po pisarnah, tovarnah, na farmah, v lesovih in rudokopih. Čakajo, upajo, spominjajo se nesrečne domovine in umirajo...

Kdo bi ne imel ž njimi sočutja, saj so naši rodni slovanski bratje? Kdo bi jih ne pomiloval radi njihove nesrečne domovine? Kdo bi jim odrekel pomoč v njihovi strašni nesreči? Da, mi vsi jih srčno pomilujemo in sočustvujemo ž njimi, ker so kristjani in Slovani.

Stiska ruskega naroda je priklopila do vrhunca. Tako ne more iti dalje. — Boj med kmeti in sovjetsko oblastjo se blje na življenje in smrt. Kdo bo zma-

gal? Trdno upamo, da zmaga prej ali slej pravica. Potrpežljivi in plemeniti ruski narod je vreden boljšega gospodarja, kot ga ima sedaj. Veliki petek še nikoli ni dolgo trajal. Tudi ruskemu narodu bo veliki petek preminul in prišla bo Velika noč — vstajenje. In takrat bo ruski narod porabil svoje čile moči v čast Kristusovemu križu in v blagor vsega Slovanstva!

*

Prvi poskusi z balonom.

Kraljeva akademija znanosti v Parizu je povabila brata Štefana in Jožefa Montgolfier, naj bi ponovila poskusni dvig balona kje pri Parizu, da bi se ga lahko ogledalo radovedno občinstvo. Brata sta se odzvala pozivu in prvi večji javni poskus z balonom se je vršil 19. septembra 1783 na dvorišču kraljevega gradu v Versaillesu pri Parizu. Postavili so osmerokotni oder, ki je imel na sredini odprtino in nad to zložen balonski ovoj, ki je zgledal od daleč kakor kaka pisana preproga. — Krog odra je bil dvojni krog vojaške straže. Točno ob dvanajsti uri je stopil na oder francoski kralj s številnim spremstvom ter se pustil od bratov podučiti, kako in s čim se bo izvršil dvig balona.

Na dvorišču je bila zbrana množica kakih 150.000 gledalcev.

Štiri minute pred eno uro so dali znamenje s strelom iz možnarja, da so začeli polniti balon. Polnjenje je bilo izvršeno s segretim zrakom na ta način, da je bila na dnu odprtine v odru ponev s tlečim ogljem in na tem so sežigali slamo ter volno in dim se je valil v balonski ovoj, ki se je vedno bolj širil. Balon je bil privezan z vrvmi in nenkrat so videli zbrani, kako se je platno napihnilo v obsežno kroglo, ki je bila modro pobarvana ter okrašena s pozlačenimi risbarijami.

Drugi strel je oznanil, da je balon že napolnjen in pripravljen za dvig. Po tretjem strelu so prerežali vrvi in balon se je začel dvigati kvišku. Dosegel je višino 480 m. Plaval je po zraku osem minut, po 11 minutah je začel padati in je pristal srečno v gozdu Vaucresson, 3 km od tamkaj, kjer je začel polet. Kedo se je peljal prvi v korbici pod balonom? Ena ovca, en petelin in ena raca. — Kmalu so se začele širiti govorice, da se je vrnil petelin s poleta z razbito glavo. Verodostojni očitveci trdijo, da je imel upognjen le konec peruti in to radi tega, ker ga je pol ure pred dvigom brenila ovca.

Po pristanku je bil prvi pri balonu plemič Pilatre de Rogier. Bil je tollkanj navdušen za novo iznajdbo, da se je upal prvi v zrak z balonom. Dne 15. oktobra istega leta se je dvignil v višino balon pri Parizu, a je bil pritrjen za vrh 80 čevljev visoko in z njim je bil Rogier. Balon je pristal srečno po štirih minutah. Dne 19. oktobra istega leta se je pridružil občudovanemu plemiču Rogieru še Girond de Vilette. Upala sta se na Montgolfierovem balonu, ki se je spuščal v zrak za vrh, 324 čevljev visoko. Gibala sta se dalje časa v tej višini, ker je bila pritrjena pod spodnjo

554

balonovo odprtino ponev iz železne žice in je puhtel v balon neprestano razgreti zrak, ker je gorela na oglju slama. Ta balon je tehtal 1600 funtov, bil je visok 70 čevljev in je meril v premeru 46 čevljev.

Že med prvimi poskusi z balonom se je posrečilo profesorju Charlesu, da je priporočal za polnjenje balona vodik. Vodik so pridobivali skraja iz soda, v katerem je bilo železno pilenje polito z žvepleno kislino. Na ta način se je proizvajal vodik, katerega so napeljali po cevi iz soda v balon. Po Charlesovi iznajdbi so začeli združevati obe vrsti balonov in sicer: Montgolfierovega in Charlesovega. Z združenim balonom so napravili več dvigov, ki so se vsi s jano posrečili.

Plemič Pilatre Rogier, ki se je upal prvi z balonom nad zemljo, se je tudi prvi smrtno ponesrečil.

Dne 13. junija 1785 se je odločil, da bo pri Calaisu preletel takozvani Kanal (morje med Francijo in Angleško) ter pristal na angleški obali. Dvignil se je v zrak še z enim tovarišem kljub skrajno neugodnemu vremenu. Ni še bil proč od francoske obali, ko je padel balon s tako silo na zemljo, da sta se ubila oba potnika.

Se le Blanhardu se je posrečilo, da je srečno preplul z združenim balonom Kanal.

*

Stolp smrti.

V morskem zalivu Martaban v Burmi na Malajskem polutoku, 8 km od vzhoda v luko je majhen skalnat otok, na katerem sta signalna ter radio postaja. Od tod je lahko urejati celi promet v luki in jo tudi popolnoma za-